

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

12. prosinca 2013.*

„Direktiva 2000/78/EZ – Jednako postupanje – Kolektivni ugovor koji ograničava povlastice u pogledu plaće i radnih uvjeta na zaposlenike koji sklapaju brak – Isključenje partnera koji su sklopili PACS – Diskriminacija na temelju spolne orijentacije“

U predmetu C-267/12:

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Cour de cassation (Francuska), odlukom od 23. svibnja 2012., koju je Sud zaprimio 30. svibnja 2012., u postupku

Frédéric Hay

protiv

Crédit agricole mutuel de Charente-Maritime et des Deux-Sèvres,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: T. von Danwitz, predsjednik vijeća, E. Juhász, A. Rosas, D. Šváby (izvjestitelj) i C. Vajda, suci, nezavisni odvjetnik: N. Jääskinen,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za F. Haya, A. Lamamra, odvjetnik,
- za Crédit agricole mutuel de Charente-Maritime et des Deux-Sèvres, J.-J. Gatineau, odvjetnik,
- za francusku vladu, G. de Bergues, D. Colas i J. Rossi, u svojstvu agenata,
- za belgijsku vladu, M. Jacobs, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, J. Enegren i D. Martin, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: francuski

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 2. stavka 2. Direktive Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja (SL L 303, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 1., str. 69.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između F. Haya i Crédit agricole mutuel de Charente-Maritime et des Deux-Sèvres (u daljnjem tekstu: Crédit agricole), njegova poslodavca, u vezi s poslodavčevim odbijanjem da mu nakon sklapanja PACS-a dodijeli dane posebnog dopusta i dodatak na plaću koji su predviđeni za zaposlenike koji sklapaju brak.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Uvodna izjava 22. Direktive 2000/78 navodi:

„Ova Direktiva ne dovodi u pitanje na nacionalne propise o osobnim stanjima i davanjima koja se na tome temelje.”

- 4 Članak 1. Direktive 2000/78 određuje:

„Svrha ove Direktive je utvrditi opći okvir za borbu protiv diskriminacije na temelju vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolnog opredjeljenja u vezi sa zapošljavanjem i obavljanjem zanimanja, kako bi se u državama članicama ostvarila primjena načela jednakog postupanja.”

- 5 U skladu s člankom 2. navedene direktive:

„1. Za potrebe ove Direktive ‚načelo jednakog postupanja’ znači nepostojanje bilo kakve izravne ili neizravne diskriminacije na temelju bilo kojeg od razloga iz članka 1.

2. Za potrebe stavka 1.:

- (a) smatra se da se radi o izravnoj diskriminaciji u slučaju kada se prema jednoj osobi postupa lošije nego prema drugoj osobi ili je došlo do takvog postupanja ili je moglo doći do takvog postupanja u sličnim situacijama, zbog bilo kojeg od razloga iz članka 1.;
- (b) smatra se da se radi o neizravnoj diskriminaciji u slučaju kada kakva naizgled neutralna odredba, mjerilo ili postupanje dovede u neravnopravan položaj osobe određene vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolnog opredjeljenja, u usporedbi s ostalim osobama, osim u sljedećim slučajevima:
 - i. ako su ta odredba, mjerilo ili postupanje objektivno opravdani legitimnim ciljem, a sredstva za postizanje tog cilja su primjerena i nužna; [...]

[...]

5. Ova Direktiva ne utječe na mjere koje proizlaze iz nacionalnog zakonodavstva, a koje su u demokratskom društvu potrebne zbog očuvanja javne sigurnosti, održanja javnog reda i prevencije kaznenih djela, radi zaštite zdravlja te zaštite prava i sloboda drugih ljudi.

6 Članak 3. stavak 1. iste direktive glasi:

„U granicama nadležnosti prenesenih na Zajednicu, ova se Direktiva primjenjuje na sve osobe, bilo u javnom ili privatnom sektoru, uključujući javna tijela, u odnosu na:

[...]

(c) zapošljavanje i uvjete rada, uključujući otkaze i plaće;

[...]”

Francusko pravo

Građanski zakonik

7 Članak 144. Građanskog zakonika, (Code civil) kako je izmijenjen Zakonom br. 99-944 od 15. studenoga 1999. (u daljnjem tekstu: Građanski zakonik), određuje:

„Muškarac i žena ne mogu sklopiti brak prije navršениh osamnaest godina života.”

8 Članak 515-1 navedenog zakonika propisuje:

„Građanski pakt o solidarnosti jest ugovor koji sklapaju dvije punoljetne fizičke osobe različitog ili istog spola radi uređenja zajedničkog života.”

9 Članak 515-4 Građanskog zakonika glasi:

„Partneri građanskog pakta o solidarnosti obvezuju se živjeti zajedno kao i uzajamno se materijalno podupirati i pomagati. Osim ako partneri ne odrede drukčije, materijalna potpora je proporcionalna njihovim mogućnostima.

Partneri odgovaraju solidarno za dugove prema trećim osobama koji su nastali jednom od njih za potrebe svakodnevnog života. [...]”

Zakonik o radu

10 Članak L. 122-45 Zakonika o radu, u verziji u vrijeme nastanka činjenica u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Zakonik o radu) zabranjuje izravnu ili neizravnu diskriminaciju na temelju, među ostalim, spolne orijentacije u pogledu plaće i radnih uvjeta.

11 Članak L. 226-1 Zakonika o radu određuje:

„Svaki zaposlenik ima pravo na, ako za to postoji opravdan razlog i povodom određenih obiteljskih događaja, posebni dopust od:”

Četiri dana u slučaju sklapanja braka zaposlenika;

[...]”

Nacionalni kolektivni ugovor društva Crédit agricole

- 12 Članak 20. Nacionalnog kolektivnog ugovora društva Crédit agricole, pod naslovom „Posebni dopusti”, propisuje:

„Plaćeni dopusti s punim iznosom plaće odobravaju se u sljedećim okolnostima:

[...]

3° Stalno zaposlene osobe

Brak:

- zaposlenika: 10 radnih dana;
- zaposlenikova djeteta: 3 radna dana;
- zaposlenikova brata ili sestre: 1 radni dan.

[...]”

- 13 Članak 34. Nacionalnog kolektivnog ugovora društva Crédit agricole, pod naslovom „Različiti dodaci i naknade” propisuje:

„Dodatak za sklapanje braka

Svaki zaposlenik će u trenutku sklapanja svog braka primiti dodatak koji je, za svaki mjesec radnog staža, jednak 1/36 mjesečne plaće za mjesec koji prethodi sklapanju braka.

[...]”

- 14 Sporazumom od 10. srpnja 2008. o izmjeni članaka 20., 22. i 34. Nacionalnog kolektivnog ugovora društva Crédit agricole pravo na tu povlasticu prošireno je i na slučaj sklapanja PACS-a. Association française des banques (Francuska udruga banaka) i Savezi sindikata su 27. rujna 2010. sklopili dodatak Nacionalnom kolektivnom ugovoru za banke od 10. siječnja 2000. kako bi se pravo na dopuste za obiteljske događaje proširilo na zaposlenike koji su partneri u PACS-u. Odredbe tog dodatka su odlukom ministra rada, zapošljavanja i zdravstva od 23. prosinca 2010. proširene na čitav bankovni sektor.

Glavni postupak i prethodno pitanje

- 15 F. Hay je zaposlenik društva Crédit agricole od 1998.
- 16 Dana 11. srpnja 2007. F. Hay je sklopio PACS s osobom istog spola. F. Hay je tom prigodom zahtijevao da mu se dodijele dani posebnog dopusta i dodatak za sklapanje braka koji se odobravaju zaposlenicima koji sklapaju brak u skladu s Nacionalnim kolektivnim ugovorom društva Crédit agricole. Međutim, društvo Crédit agricole odbilo mu je priznati pravo na tu povlasticu s obrazloženjem da se, u skladu s navedenim kolektivnim ugovorom, te povlastice odobravaju samo u slučaju sklapanja braka.
- 17 F. Hay je 17. ožujka 2008. conseil de prud’hommes de Saintes (Sud za radnopravne odnose, Saintes) podnio zahtjev za isplatu dodatka za sklapanje braka u visini od 2637,85 eura kao i isplatu naknade za dane posebnog dopusta koji su mu bili odbijeni, u visini od 879, 29 eura. Presudom od 13. listopada

2008. conseil de prud'hommes de Saintes odbio je taj zahtjev smatravši da dodatak koji se odobrava u slučaju sklapanja braka nije vezan za zaposlenje, nego za osobno stanje i da Građanski zakonik pravi razliku između braka i PACS-a. Taj je sud ipak utvrdio da je Nacionalni kolektivni ugovor društva Crédit agricole izmijenjen 10. srpnja 2008. kako bi na osobe koje su partneri u PACS-u proširio prava iz tog kolektivnog ugovora kad je riječ od dodatku i dopustima za sklapanje braka, ali je smatrao da to proširenje nema retroaktivni učinak.

- 18 Presudom od 30. ožujka 2010., cour d'appel de Poitiers (Žalbeni sud, Poitiers) potvrdio je navedenu presudu s obrazloženjem da se PACS od braka razlikuje po formalnostima u vezi s njegovim sklapanjem, mogućnosti da ga sklope dvije fizičke punoljetne osobe različitog ili istog spola, načinu prestanka kao i uzajamnim obvezama iz imovinskog prava, nasljednog prava i obiteljskog prava. Navedeni sud također je smatrao da različito postupanje između bračnih drugova i partnera u PACS-u u vezi s plaćenim povlasticama za obiteljske događaje ne proizlazi ni iz njihove obiteljske situacije ni iz njihove spolne orijentacije, nego iz različitog statusa koji je posljedica njihova osobnog stanja, a koji ih ne stavlja u jednak položaj.
- 19 F. Hay je protiv te presude 28. svibnja 2010. uložio žalbu pred Cour de cassation (Kasacijski sud). Po mišljenju F. Haya, odbijanje društva Crédit agricole da mu odobri pravo na posebne dopuste i dodatak za sklapanje braka koji su predviđeni Nacionalnim kolektivnim ugovorom društva Crédit agricole predstavlja diskriminaciju koja se temelji na njegovoj spolnoj orijentaciji, koja je u suprotnosti s člankom L. 122-45 Zakonika o radu, člancima 1. do 3. Direktive 2000/78 kao i člankom 14. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950.
- 20 F. Hay naglašava da, u skladu s člankom 144. Građanskog zakonika samo osobe različitog spola mogu sklopiti brak, dok osobe istog spola mogu isključivo sklopiti PACS, u skladu s člankom 515-1 Građanskog zakonika. Iz te odredbe, u vezi s Nacionalnim kolektivnim ugovorom društva Crédit agricole proizlazi da osobe istog spola koje su partneri u PACS-u ne mogu uživati pravo na dopuste i dodatak za sklapanje braka koji se odobravaju članovima osoblja tog poduzeća koji su zaključili brak.
- 21 U tim je okolnostima Cour de cassation odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Trebali li članak 2. stavak 2. točku (b) Direktive [2000/78] tumačiti na način da zakonodavčev izbor da sklapanje braka dopusti samo osobama različitog spola može predstavljati legitiman, primjeren i nužan cilj koji opravdava neizravnu diskriminaciju koja je rezultat činjenice da kolektivni ugovor, ograničavanjem povlastice u pogledu plaće i radnih uvjeta na zaposlenike koji sklapaju brak, od prava na tu povlasticu nužno isključuje partnere istog spola koji su sklopili [PACS]?”

O prethodnom pitanju

- 22 Prethodno pitanje temelji se na premisi da se Nacionalnim kolektivnim ugovorom društva Crédit agricole uspostavlja neizravna diskriminacija na temelju spolne orijentacije, u smislu članka 2. stavka 2. točke (b) Direktive 2000/78 te ima za svrhu utvrđivanje može li takva diskriminacija biti opravdana.
- 23 U tom pogledu valja podsjetiti da, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, iako se, formalno, pitanje suda koji je uputio zahtjev odnosi samo na tumačenje konkretne odredbe prava Unije, takva okolnost ne predstavlja prepreku da mu Sud da sve elemente tumačenja tog prava koji mogu biti korisni za presudu u predmetu koji se pred njim vodi, neovisno o tome odnosi li se na to sadržaj pitanja nacionalnog suda ili ne (vidjeti, u tom smislu, presudu od 12. siječnja 2010., Wolf, C-229/08, Zb. str. I-1., t. 32. i navedenu sudsku praksu).

- 24 S obzirom na situaciju iz glavnog postupka, kako je izložena u odluci kojom se upućuje prethodno pitanje, potrebno je ispitati uspostavlja li se nacionalnim kolektivnim ugovorom, poput onog društva *Crédit agricole*, izravna ili neizravna diskriminacija u smislu članka 2. stavka 2. Direktive 2000/78.
- 25 Stoga treba smatrati da svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita može li se članak 2. stavak 2. točke (a) i (b) navedene direktive tumačiti na način da se protivi odredbi kolektivnog ugovora kao što je ona u glavnom postupku na temelju koje je zaposlenik koji sklopi PACS s osobom istog spola isključen od prava na stjecanje povlastica, kao što su dani posebnog dopusta i dodatak na plaću, koje se dodjeljuju zaposlenicima prilikom sklapanja njihovog braka, dok nacionalno zakonodavstvo predmetne države članice ne dozvoljava osobama istog spola da sklope brak.
- 26 Uvodno valja podsjetiti da je, kao što je navedeno u uvodnoj izjavi 22. Direktive 2000/78, zakonodavstvo o bračnom statusu osoba u nadležnosti država članica. Međutim, u skladu s njezinim člankom 1., svrha Direktive 2000/78 je suzbijanje određenih vrsta diskriminacije u vezi sa zapošljavanjem i obavljanjem zanimanja, među kojima su one koje se temelje na spolnoj orijentaciji, kako bi se u državama članicama ostvarila primjena načela jednakog postupanja (vidjeti presudu od 10. svibnja 2011., *Römer*, C-147/08, Zb., str. I-3591., t. 38.).
- 27 Kad je riječ o primjeni Direktive 2000/78 na odredbe kolektivnog ugovora kao što je onaj o kojem je riječ u glavnom postupku, iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da, kada donose mjere koje ulaze u područje primjene te direktive, socijalni partneri moraju poštovati navedenu direktivu (vidjeti presude od 13. rujna 2011., *Prigge i dr.*, C-447/09, Zb., str. I-8003., t. 48., kao i od 7. lipnja 2012., *Tyrolean Airways Tiroler Luftfahrt*, C-132/11, t. 22.).
- 28 Propisivanjem dodjeljivanja plaćenih dopusta i dodatka za sklapanje braka prilikom sklapanja braka zaposlenika poduzeća, člancima 20. i 34. Nacionalnog kolektivnog ugovora društva *Crédit agricole* uspostavljaju se pravila o uvjetima zapošljavanja i rada i, osobito, uvjetima plaća, u smislu članka 3. stavka 1. točke (c) Direktive 2000/78. Naime, pojam plaće u smislu te odredbe treba tumačiti u širem smislu i on obuhvaća, među ostalim, sve povlastice u novcu ili naravi, sadašnje ili buduće, pod uvjetom da ih je poslodavac, bilo neizravno, odobrio radniku na temelju zaposlenja potonjeg, bilo na temelju ugovora na radu, zakonodavnih odredbi ili dobrovoljno (vidjeti presudu od 6. prosinca 2012., *Dittrich i dr.*, C-124/11, C-125/11 i C-143/11, t. 35.).
- 29 Stoga treba smatrati da se Direktiva 2000/78 primjenjuje na situaciju poput one na temelju koje je došlo do glavnog postupka.
- 30 U skladu s člankom 2. navedene direktive, „načelo jednakog postupanja” znači nepostojanje bilo kakve izravne ili neizravne diskriminacije na temelju bilo kojeg od razloga iz članka 1. iste direktive.
- 31 Kad je riječ o izravnoj diskriminaciji, članak 2. stavak 2. točka (a) Direktive 2000/78 predviđa da se radi o tom obliku diskriminacije kada se prema jednoj osobi postupa lošije nego prema drugoj osobi u usporedivim situacijama, zbog bilo kojeg od razloga iz članka 1. te direktive, među kojima je i spolna orijentacija.
- 32 Iz toga slijedi da takva diskriminacija pretpostavlja da su situacije koje se uspoređuju usporedive (vidjeti, među ostalim, gore navedenu presudu *Römer*, t. 41.).
- 33 U tom pogledu treba istaknuti da se, s jedne strane, ne zahtijeva da su situacije istovjetne, nego samo da su usporedive, i, s druge strane, da se ispitivanje te usporedivosti ne smije provesti općenito i apstraktno, nego posebno i konkretno s obzirom na činidbu o kojoj je riječ (vidjeti presude od 1. travnja 2008., *Maruko*, C-267/06, Zb., str. I-1757., t. 67. do 69., i gore navedena presuda *Römer*, t. 42.).

- 34 Tako je Sud presudio da se, kad je riječ o registriranom životnom partnerstvu kako je propisano njemačkim Zakonom o registriranom životnom partnerstvu (Gesetz über die Eingetragene Lebenspartnerschaft), usporedba situacija treba temeljiti na ciljanoj analizi prava i obveza bračnih drugova i registriranih životnih partnera kako proizlaze iz primjenjivih nacionalnih odredbi koje su relevantne s obzirom na svrhu i uvjete dodjeljivanja davanja o kojem je riječ u glavnom postupku, a ne treba se sastojati od provjere je li nacionalnim pravom općenito i u potpunosti pravno izjednačeno registrirano životno partnerstvo i brak (vidjeti gore navedenu presudu Römer, t. 43.).
- 35 Kad je riječ o plaćenim dopustima i dodatke koji se na temelju odredbi o kojima je riječ u glavnom postupku odobravaju zaposlenicima prilikom sklapanja braka, treba ispitati je li situacija osoba koje sklapaju brak usporediva s onom osoba koje, u nemogućnosti sklapanja braka s osobom istog spola, sklapaju PACS.
- 36 Iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje i spisa dostavljenog Sudu proizlazi da osobe istog spola mogu sklopiti PACS radi uređenja zajedničkog života, obvezavši se, u okviru tog zajedničkog života, na uzajamnu materijalnu potporu i pomoć. PACS, koji se mora zajednički prijaviti i registrirati tajništvu suda na području čije nadležnosti predmetne osobe imaju zajedničko boravište je, kao i brak, oblik civilnog partnerstva u francuskom pravu, kojim se par smješta u precizni pravni okvir o uspostavi uzajamnih prava i obveza i prava i obveza prema trećim osobama. Iako PACS mogu sklopiti i osobe različitog spola, i unatoč općim razlikama koje mogu postojati između sustava kojim je uređeno sklapanje braka i onog kojim je uređeno sklapanje PACS-a, potonji je predstavljao jedinu mogućnost koju je francusko pravo, u vrijeme nastanka činjenica u glavnom postupku, pružalo osobama istog spola da ishode pravni status za svoj odnos koji je izvjestan i koji se može isticati prema trećim osobama.
- 37 Stoga, kad je riječ o povlasticama u vezi s plaćom i radnim uvjetima, kao što su dani posebnog dopusta i dodatak kao što su oni o kojima je riječ u glavnom postupku, dodijeljenih prilikom sklapanja civilnog partnerstva kao što je brak, osobe istog spola koje, ne mogavši sklopiti brak, sklapaju PACS, nalaze se u situaciji usporedivoj s onom parova koji sklapaju brak.
- 38 U tom pogledu, treba istaknuti da, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 33. ove presude, činjenica da je francuski Conseil constitutionnel (Ustavno vijeće) u svojoj odluci br. 2011-155, Laurence L., presudio da se parovi koji su u braku i parovi koji su partneri u PACS-u ne nalaze u usporedivoj situaciji s obzirom na pravo na obiteljsku mirovinu, ne može isključiti usporedivost situacija radnika koji su u braku i homoseksualnih radnika koji su partneri u PACS-u s obzirom na dodjeljivanje dana dopusta i dodataka prilikom sklapanja braka.
- 39 Jednako tako, razlike između braka i PACS-a, koje je istaknuo cour d'appel de Poitiers u glavnom postupku kad je riječ o formalnostima u vezi sa sklapanjem, mogućnosti da ga sklope dvije osobe različitog ili istog spola, načinu prestanka ili uzajamnim obvezama iz imovinskog prava, nasljednog prava i obiteljskog prava, nebitne su za ocjenu prava radnika na dobivanje povlastica u vezi s plaćom ili radnim uvjetima kao što su one o kojima je riječ u glavnom postupku.
- 40 U tom kontekstu, treba istaknuti da se Nacionalnim kolektivnim ugovorom društva Crédit agricole navedene povlastice odobravaju prilikom sklapanja braka i bez obzira na prava i obveze koje proizlaze iz braka. To potvrđuje okolnost da se člankom 20. tog kolektivnog ugovora posebni dopusti odobravaju ne samo prilikom sklapanja braka same stalno zaposlene osobe, nego i prilikom sklapanja braka njegove djece, njegovog brata ili sestre.
- 41 Kad je riječ o samom postojanju diskriminacije, iz sudske prakse Suda proizlazi da propis države članice kojim se pravo na povlastice u vezi s plaćom i radnim uvjetima daje samo radnicima koji su u braku, dok je brak po zakonu u toj državi članici moguće sklopiti samo između osoba različitog spola,

dovodi do izravne diskriminacije na temelju spolne orijentacije prema homoseksualnim zaposlenicima koji su partneri u PACS-u i koji se nalaze u usporedivoj situaciji (vidjeti u tom smislu gore navedene presude Maruko, t. 73., i Römer, t. 52.).

- 42 Člancima 20. i 34. Nacionalnog kolektivnog ugovora društva Crédit agricole plaćeni dopusti i dodatak odobravaju se zaposlenicima koji sklapaju brak. S obzirom na to da, prema podacima suda koji je uputio zahtjev, ne mogu sklopiti osobe istog spola, te osobe ne mogu imati pravo na te povlastice.
- 43 Okolnost da PACS, za razliku od registriranog životnog partnerstva o kojem je riječ u predmetima u kojem su donesene gore navedene presude Maruko et Römer, nije predviđen samo za homoseksualne parove je nebitna i, osobito, ne utječe na prirodu diskriminacije prema tim parovima koji, za razliku od heteroseksualnih parova, u vrijeme nastanka činjenica u glavnom postupku, nisu mogli zakonito sklopiti brak.
- 44 Naime, različito postupanje na temelju bračnog stanja radnika a ne izričito njihove spolne orijentacije i dalje je izravna diskriminacija budući da, s obzirom na to da brak mogu sklopiti samo osobe različitog spola, homoseksualni radnici ne mogu ispuniti potrebni uvjet za dobivanje povlastice koju zahtijevaju.
- 45 Nadalje, budući da je izvršena diskriminacija izravna, ne može biti opravdana „legitimnim ciljem”, u smislu članka 2. stavka 2. točke (b) Direktive 2000/78, s obzirom na to da se ta odredba odnosi samo ne neizravne diskriminacije, nego samo jednim od razloga iz članka 2. stavka 5. navedene direktive, to jest, razlozima javne sigurnosti, održanja javnog reda i prevencije kaznenih djela, zaštite zdravlja te zaštite prava i sloboda drugih ljudi.
- 46 U tom pogledu treba istaknuti da se u glavnom postupku nije pozivalo ni na jedan od tih razloga. Osim toga, navedeni članak 2. stavak 5., kojim se odstupa od načela zabrane diskriminacije, treba usko tumačiti (vidjeti gore navedenu presudu Prigge i dr., t. 56.).
- 47 S obzirom na prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje treba odgovoriti tako da članak 2. stavak 2. točku (a) Direktive 2000/78 treba tumačiti na način da se protivi odredbi kolektivnog ugovora kao što je ona u glavnom postupku na temelju koje je zaposlenik koji sklopi PACS s osobom istog spola isključen od prava na stjecanje povlastica, kao što su dani posebnog dopusta i dodatak na plaću, koje se dodjeljuju zaposlenicima prilikom sklapanja njihovog braka, dok nacionalno zakonodavstvo predmetne države članice ne dozvoljava osobama istog spola da sklope brak, u mjeri u kojoj se, uzevši u obzir cilj i uvjete dodjele tih povlastica, taj zaposlenik nalazi u usporedivoj situaciji u odnosu na zaposlenika koji sklapa brak.

Troškovi

- 48 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (peto vijeće) odlučuje:

Članak 2. stavak 2. točku (a) Direktive Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja treba tumačiti na način da se protivi odredbi kolektivnog ugovora kao što je ona u glavnom postupku na temelju koje je zaposlenik koji sklopi PACS s osobom istog spola isključen od prava na stjecanje povlastica, kao što su dani posebnog dopusta i dodatak na plaću, koje se dodjeljuju zaposlenicima prilikom sklapanja njihovog braka, dok nacionalno zakonodavstvo predmetne

države članice ne dozvoljava osobama istog spola da sklope brak, u mjeri u kojoj se, uzevši u obzir cilj i uvjete dodjele tih povlastica, taj zaposlenik nalazi u usporedivoj situaciji u odnosu na zaposlenika koji sklapa brak.

Potpisi